

Корекційно-профілактичні технології у фізичному вихованні студентів із функціональними порушеннями опорно-рухового апарату, практична складова автроської концепції

Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ)

Постановка наукової проблеми та її значення. Турбота про здоров'я молодого покоління – актуальна проблема сучасного українського суспільства [8, 9, 10, 15, 18]. Численні дослідження, проведені за останні роки [2, 3, 12, 13, 14], засвідчують масовий характер функціональних порушень опорно-рухового апарату (ОРА) студентів. З огляду на актуальність проблеми, українські фахівці обґрунтували різноманітні інноваційні технології, методики та програми з профілактики й корекції функціональних порушень ОРА студентської молоді [4, 5, 6, 7, 11; 17]. Потрібно відзначити також роботу А. І. Альшиної [1], у якій обґрунтовано концепцію профілактики й корекції функціональних порушень ОРА дітей та молоді в процесі фізичного виховання. Водночас тенденція збільшення чисельності студентів із функціональними порушеннями ОРА засвідчує, що науково-методичне забезпечення роботи з цією категорією осіб відстає від вимог часу й має надалі потребу в методологічному, організаційному та практичному обґрунтуванні.

Мета роботи – на підставі теоретичного аналізу й власних експериментальних досліджень науково обґрунтувати, розробити теоретико-методичні засади корекційно-профілактичних технологій у фізичному вихованні студентів із функціональними порушеннями опорно-рухового апарату, для підвищення його здоров'яформувальної спрямованості.

Матеріали та методи дослідження. Аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури й джерел мережі Інтернет проводили з метою встановлення пріоритетних напрямів роботи, теоретичного обґрунтування об'єкта та предмета дослідження, визначення проблемних питань із профілактики й корекції функціональних порушень ОРА студентів у процесі фізичного виховання. Теоретичний аналіз даних науково-методичної літератури (аналіз і синтез, узагальнення, індукція та дедукція) дав підставу визначити основні напрями, за якими проводиться дослідження з проблематики цієї роботи, її актуальність, мету, завдання. Соціологічні методи дослідження становлять бесіда та анкетне опитування. Емпіричний рівень досліджень (педагогічне спостереження, педагогічне тестування фізичної підготовленості) – це визначення рівня загальної витривалості, силової витривалості м'язів тулуба, силової витривалості м'язів верхніх кінцівок і спини, гнучкості хребетного стовпа, розвитку швидкості рухів, рухливості тазостегнових суглобів й еластичності підколінних сухожил, статичної рівноваги тіла; педагогічний експеримент – констатувальний та формувальний методи. Медико-біологічні методи (антропометрія) – обстеження студентів проводили стандартним обладнанням за загальноприйнятими й уніфікованими методиками В. В. Бунака в модифікації Є. Г. Мартиросова, за допомогою Індексу Пиньє встановлювали тип тілобудови студентів; фотозйомку та аналіз постави студентів програми «Torso»; візуальний скринінг стану біогеометричного профілю постави здійснювали із застосуванням карти експрес-контролю (В. Кашуба, Р. Бирик, Н. Носова). Метод експертної оцінки використовували під час експертної оцінки важливості певних чинників (визначення їх рангу в порядку спадання значущості, або метод переваги); методи математичної статистики – описова статистика вибіркового методу, факторний аналіз задля вивчення факторної структури фізичного розвитку, тілобудови та стану біогеометричного профілю постави студентів.

Результати дослідження та їх обговорення. Під час розробки авторської концепції враховували мету й основні завдання Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 р. «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», які передбачають розроблення комплексу показників для оцінки рівня фізичного здоров'я різних груп населення; формування ціннісного ставлення юнацтва та молоді до власного здоров'я, покращення фізичного розвитку й фізичної підготовленості з урахуванням вимог майбутньої професійної діяльності; залучення інститутів громадянського суспільства, у тому числі молодіжних і дитячих громадських організацій, до проведення

заходів із підвищення оздоровчої рухової активності населення; модернізація в навчальних закладах системи фізичного виховання, яке має органічно поєднуватися з іншими компонентами здорового способу життя; посилення відповідальності керівників навчальних закладів за забезпечення, розвиток і модернізацію фізичного виховання та належний рівень рухової активності; упровадження рухової активності для первинної профілактики хронічних неінфекційних захворювань і фізичної реабілітації; запровадження системи моніторингу основних показників рухової активності різних вікових та соціальних верств населення, стимулюючих і стримувальних чинників й ін.

Незважаючи на значні теоретичні напрацювання профілактики та корекції функціональних порушень ОРА в студентській молоді, водночас тенденція збільшення кількості студентів із порушеннями постави засвідчує, що науково-методичне забезпечення роботи з цією категорією осіб відстає від вимог часу й має надалі потребу в методологічному, організаційному та практичному обґрунтуванні. Не вивченим залишається питання щодо теоретико-методичного обґрунтування корекційно-профілактичних заходів вищевказаного контингенту з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю постави й типу тілобудови. Правильний біогеометричний профіль постави розглянуто нами в контексті гармонійного фізичного розвитку студентів, і будь-яке його порушення є першим індикатором змін функціонування різних систем організму людини.

Розробку концепції профілактики та корекції функціональних порушень ОРА студентів у процесі фізичного виховання здійснено з урахуванням низки передумов: глобальних, соціально-педагогічних, особистісних і біологічних (рис. 1).

Рис. 1. *Передумови розробки концепції профілактики та корекції функціональних порушень ОРА студентів у процесі фізичного виховання*

Орієнтація на наукову проблему, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження дала нам змогу використовувати тезаурус, який, зазвичай, використовується під час розв'язання проблеми профілактики й корекції функціональних порушень ОРА людини.

Відповідно до аналізованої проблематики, оперуємо такими поняттями, як «здоров'я», «моторика людини», «просторова організація тіла», «постава», «біогеометричний профіль постави», «тілобудова», «технологія», «профілактика», «корекція функціональних порушень ОРА» та деякі інші.

У роботі обґрунтовано концептуальні засади корекційно-профілактичної діяльності, що містять мету, завдання, принципи, організаційні й дидактичні умови, концептуальні підходи (рис. 2).

Мета авторської концепції – на підставі теоретичного аналізу й власних експериментальних досліджень науково обґрунтувати, розробити теоретико-методичні засади корекційно-профілактичних

технологій у фізичному вихованні студентів із функціональними порушеннями ОРА, для підвищення його здоров'яформувальної спрямованості.

Рис. 2. *Схема концепції профілактики й корекції функціональних порушень опорно-рухового апарату студентської молоді в процесі фізичного виховання*

Виходячи з мети концепції, визначаємо такі завдання:

- формування базової основи теоретичних знань і практичних умінь корекційно-профілактичних технологій у процесі фізичного виховання студентів із функціональними порушеннями ОРА;
- розробка й реалізація системи заходів, спрямованих на профілактику та корекцію функціональних порушень ОРА студентів із використанням засобів атлетичної гімнастики в процесі фізичного виховання.

Згідно з думкою Є. А. Подольської [16], принцип – одна з форм організації наукового знання. Він виконує двояку роль: з одного боку, принцип виступає як центральне поняття, що представляє узагальнення й поширення будь-якого положення на всі явища, процеси тієї сфери, із якої цей принцип абстрагований; а з іншого – він виступає в сенсі принципу дії – нормативу, припису до діяльності.

Під час розробки авторської концепції використано загальнонаукові принципи дослідження: 1) системність (розкриття цілісності об'єкта як системи й створення єдиної цілісної картини); 2) єдність теорії та практики (пояснювальний принцип наукового пізнання й завдання науки на службі практиці); 3) детермінізм (визнання об'єктивності закономірного взаємозв'язку та взаємозумовленості явищ); 4) єдність теоретичного й емпіричного (цілісність структури дослідження, практична перевірка пізнавальних проблем) [16].

У своїй роботі ми також дотримувалися принципів побудови наукової теорії: 1) принцип детермінізму (причинність як сукупність обставин, які передують у часі якій-небудь події й викликають її); 2) принцип відповідності, який означає, зокрема, і спадкоємність наукових теорій; 3) принцип додатковості (відтворення цілісності явища вимагає застосування в пізнанні взаємовиключних

«додаткових» класів понять; предмет знання – не реальність «у чистому вигляді», а деякий її зріз, заданий крізь призму прийнятих теоретичних й емпіричних засобів і способів її освоєння, пізнає суб'єкт; правомірність і рівноправність різних наукових описів об'єкта, у тому числі різних теорій, що описують один і той самий об'єкт, одну й ту саму предметну сферу) [16].

До групи дидактичних умов ми віднесли підготовку дидактичних матеріалів, мультимедійних інформаційно-методичних програм тощо (інформаційно-методичної системи «Perfectum corpus»).

Розробляючи концепцію профілактики й корекції функціональних порушень ОРА студентів у процесі фізичного виховання, ми врахували концептуальні підходи, які ми умовно розділили на три групи (рис. 3).

Рис. 3. Концептуальні підходи розробки концепції профілактики та корекції функціональних порушень ОРА студентів у процесі фізичного виховання

Перша група – підходи, що зумовлюють філософську й змістову сторони концепції: діалектичний, загальнонауковий, субстратний, аксіологічний, діяльнісний.

Друга – підходи, що визначають процесуальні особливості побудови: синергетичний і соціально-культурний.

Третя група – системний підхід.

Для реалізації теоретичних положень концепції нами розроблено технології профілактики й корекції функціональних порушень ОРА студентської молоді в процесі фізичного виховання.

Висновки. Уперше обґрунтовано концепцію профілактики й корекції функціональних порушень побудова методології управління з урахуванням індивідуальних особливостей стану біогеометричного профілю постави студентів, що включає теоретичну й практичну складові частини. Практичний компонент уключає корекційно-профілактичні технології.

Технологія корекції порушень постави студентів з урахуванням виявленого стану її біогеометричного профілю включає три етапи – підготовчий, коригувальний та підтримувальний, – кожен із яких виконував відповідні завдання й передбачав застосування п'ятнадцяти комплексів фізичних вправ різної цільової спрямованості. Критерії ефективності технології містять аналіз рівня біогеометричного профілю постави, показників гоніометрії тіла й фізичної підготовленості студентів. Складовою частиною розробленої технології є педагогічний контроль, що дає змогу спостерігати, вимірювати та оцінювати

показники біогеометричного профілю постави, гоніометрії тіла, а також фізичної підготовленості студентів у процесі фізичного виховання.

Технологія корекції тілобудови студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю їх постави, що ґрунтується на таких структурних компонентах: організаційному, діагностичному, методичному, контрольно-корекційному, інформаційному та результативному. Технологія складається з підготовчого, корекційного, підтримувального етапів, уключає п'ять блоків фізичних вправ та інформаційно-методичну систему «Perfectum corpus». Розроблена мультимедійна інформаційно-методична система «Perfectum corpus» призначена для підвищення рівня теоретичних знань студентів та їх мотивації до занять фізичними вправами. Змістом мультимедійної інформаційно-методичної системи є структурований обсяг знань, котрі складаються з попередньо відібраного матеріалу у вигляді окремих модулів. Теоретичний модуль «Корисно знати» включає таку інформацію: «Здоровий спосіб життя», «У здоровому тілі – здоровий дух», «Моніторинг». Модуль «Практика» містить дані щодо використання засобів атлетичної гімнастики з урахуванням типу тілобудови й стану біогеометричного профілю постави студентів. Мультимедійна інформаційно-методична система «Perfectum corpus» дає змогу інтегрувати різні види подачі інформації – текст, статичну й динамічну графіку, відеозаписи – у єдиний комплекс, що допомагає студентові стати активним учасником процесу фізичного виховання. Бонусний модуль мультимедійної інформаційно-методичної системи включає такі елементи, як «Цікаві відео», «Інтернет-ресурси», «Види рухової активності».

Джерела та література

1. Альошина А. І. Профілактика й корекція порушень опорно-рухового апарату в дошкільнят, школярів та студентської молоді у процесі фізичного виховання / А. І. Альошина. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – 368 с.
2. Винтоняк О. В. Нарушения осанки студентов в процес се физического воспитания на современном этапе, как научная проблема / О. В. Винтоняк, С. В. Лопатский // *Revistă teoretico-științifică «Știința culturii și fizice»*. Кишинев., 2016. – № 25/1. – С. 84–89.
3. Випасняк Ігор. Корекція порушень постави студентів у процесі фізичного виховання з урахуванням стану біогеометричного профілю / Ігор Випасняк, Сергій Лопатський, Богдан Лісовський // *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. – Серія № 15: «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: зб. наук. праць. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2016. – Вип (78К). – С. 50–54.
4. Випасняк І. П. Концепція профілактики та корекції функціональних порушень опорно-рухового апарату студентів у процесі фізичного виховання: практичний аспект / І. П. Випасняк // *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. – Серія №15 : «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»: зб. наук. праць / за ред. О. В. Тимошенка. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 7 (101). –18. – С. 11–18.
5. Кашуба В. А. Современные методы измерения осанки человека / В. А. Кашуба // *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. – Харків: ХДАДМ, 2002. – № 11. – С. 51–56.
6. Кашуба В. О. Использование компьютерных технологий в процессе физического воспитания студенческой молодежи / В. О. Кашуба, К. Н. Сергиенко, Н. А. Колос, А. И. Альошина // *Молодіжний науковий Вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки «Фізичне виховання і спорт»*. – Вип. 5. – 2007. – С. 54–60.
7. Кашуба В. А. Анализ использования здоровьесберегающих технологий в процес се физического воспитания студенческой молодежи / В. А. Кашуба, С. М. Футорный, Е. В. Андреева // *Теория и методика физической культуры*. – 2012. – № 1. – С. 73–81.
8. Кашуба В. А. Характеристика биометрического профиля осанки студенток с различным типом телосложения / В. А. Кашуба, В. П. Голуб, А. В. Рудницкий // *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. – Серія № 15 : «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури. Фізична культура і спорт». – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 12 (39). – С. 52–59.
9. Кашуба В. Змістовний компонент фізичного виховання студентів із порушеннями опорно-рухового апарату в спеціальних медичних групах / В. Кашуба // *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Фізичне виховання і спорт*. / уклад. А. В. Цьось, А. І. Альошина. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2015. – Вип. 20. – С. 44–50.
10. Кашуба В. А. Формирование моторики человека в процессе онтогенеза / В. А. Кашуба, Е. М. Бондарь, Н. Н. Гончарова, Н. Л. Носова. – Луцк «Вежа-Друк», 2016. – 232 с.
11. Кашуба В. К вопросу повышения эффективности физического воспитания занимающихся физическими упражнениями с использованием технологических инноваций / В. Кашуба, С. Футорный, Т. Хабинец, С. Лопатский // *Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі*

- Українки. Фізичне виховання і спорт. /уклад. А. В. Цьось, А. І. Альошина. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2017. – Вип. 27. – С. 46–53.
12. Кашуба В. О. Біомеханіка просторової організації тіла людини: сучасні методи та засоби діагностики і відновлення порушень : монографія / В. О. Кашуба, Ю. А. Попадюха. – Київ : Центр учб. літ., 2018. – 769 с.
  13. Куц-Бурдейна О. Дослідження розповсюдженості порушення постави серед студентів / О. Куц-Бурдейна, Ю. Фурман // Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – Вип. 24. – С. 90–94.
  14. Лопаський С. В. Аналіз корекційно-профілактичних технологій використовуваних у процесі фізичного виховання студентів з функціональними порушеннями опорно-рухового апарату / С. В. Лопаський, І. П. Випасняк, О. В. Вінтоняк // Вісник Прикарпатського університету. Серія : Фізична культура. – 2016. – Вип. 23. – С. 3–11.
  15. Кашуба В. Структура та зміст технології профілактики й корекції порушень просторової організації тіла дітей 6–10 років із депривацією сенсорних систем: Structure and content of technology of prevention and correction of disorders of spatial organization of the body of children 6-10 years old with sensory systems deprivation / В. Кашуба, С. Савлюк // Journal of Education, Health and Sport for formerly Journal of Health Sciences. Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz. – Poland, 2017. – Vol. 7, N 8. – S. 1387–1407.
  16. Подольская Е. А. Методология научных исследований / Е. А. Подольская. – Харьков: НУА, 2016. – 125 с.
  17. Kashuba V. Modern approaches to improving body constitution of female students within physical education classes / V. Kashuba, M. Kolos, O. Rudnytskyi et al. // Journal of Physical Education and Sport. – 2017 (4). – Art 227. – 2472–2476.
  18. Kashuba V. A. Increase in efficiency of professionally applied physical training of pupils of 16–17 years old based on application of informational and methodical systems / V. A. Kashuba, N. L. Golovanova // Physical education of students. – 2018. – 22(2). – P. 57–62.

Referens

1. Aleshina, A. (2015). *Profilaktyka i korektsiya porushen oporno-rukhovoho aparatu v doshkilnyat, shkolyariv ta studentskoi molodi u protsesi fizychnoho vykhovannya* [Prevention and correction of disorders of the musculoskeletal system among preschoolers, schoolchildren and student youth in the process of physical education]. Lutsk: Vezha-Druk. (in Ukrainian).
2. Vintonyak, O., & Lopatskyi, S. (2016). Narusheniya osanki studentov v processe fizicheskogo vospitaniya na sovremennom etape, kak nauchnaya problema [Violations of the posture of students in the process of physical education at the present stage as a scientific problem]. *Revista teoretico-tiintifică «Stiința culturii i fizice»*, 25/1, 84–89. (in Russian).
3. Vypasniak, I., Lopatskyi, S., & Lisovskyi, B. (2016). Korektsiya porushen postavy studentiv u protsesi fizychnoho vykhovannya z urakhuvanniam stanu bioheometrychnoho profilu [Correction of disturbances of students' posture in the process of physical education taking into account the state of the biogeometric profile]. *Naukovyi chasopys natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya №15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury/fizychna kultura i sport»* [Scientific journal of M. P. Drahomanov National Pedagogical University. Series 15. «Scientific-pedagogical problems of physical culture/physical culture and sport»], 78K, 50–54. (in Ukrainian).
4. Vypasniak, I. (2018). Kontseptsiya profilaktyky ta korektsii funktsionalnykh porushen oporno-rukhovoho aparatu studentiv v protsesi fizychnoho vykhovannya: praktychnyi aspekt [The concept of prevention and correction of functional disorders of the musculoskeletal system of students in the process of physical education: the practical aspect]. *Naukovyi chasopys natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya №15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury/fizychna kultura i sport»* [Scientific journal of M. P. Drahomanov National Pedagogical University. Series 15. «Scientific-pedagogical problems of physical culture/physical culture and sport»], 7 (101)18, 11–18. (in Ukrainian).
5. Kashuba, V. (2002). Sovremennye metody izmereniya osanki cheloveka [Modern methods for human posture measuring]. *Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu* [Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sports], 11, 51–56. (in Russian).
6. Kashuba, V., Sergienko, K., Kolos, N., & Aleshina, A. (2007). Ispolzovanie kompyuternykh tehnologiy v processe fizicheskogo vospitaniya studentskoy molodezhi [The use of computer technology in the process of physical education of students]. *Molodizhnyi naukovyi Visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky «Fizyчне vykhovannya i sport»* [Youth scientific bulletin of Lesya Ukrainka Volyn National University «Physical education and sports»], 5, 54–60. (in Russian).
7. Kashuba, V., Futorny, S., & Andreeva, E. (2012). Analiz ispolzovaniya zdorovesberegayushih tehnologiy v processe fizicheskogo vospitaniya studentskoy molodezhi [Analysis of the use of health-preserving technologies in the process of physical education of student youth], 1, 73–81. (in Russian).

8. Kashuba, V., Holub, V., & Rudnytskyi, A. (2013). Charakteristika biogeometricheskogo profilya osanki studentok s razlichnym tipom teloslozheniya [Characteristics of the biogeometric profile of the posture of female students with different body types]. *Naukovyi chasopys natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya №15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury/fizychna kultura i sport»* [Scientific journal of M. P. Drahomanov National Pedagogical University. Series 15. «Scientific-pedagogical problems of physical culture/physical culture and sport»], 12 [39], 52–59. (in Russian).
9. Kashuba, V. (2015). Zmistovnyi komponent fizychnoho vykhovannia studentiv iz porushenniamy oporno-rukhnovoho aparatu v specialnykh medychnykh hrupakh [A meaningful component of physical education of students with musculoskeletal disorders in special medical groups]. *Molodizhnyi naukovyi Visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky «Fizychna vykhovannia i sport»* [Youth scientific bulletin of Lesya Ukrainka Volyn National University «Physical education and sports»], 20, 44–50. (in Ukrainian).
10. Kashuba, V., Bondar, E., Honcharova, N., & Nosova, N. (2016). *Formirovanie motoriki cheloveka v processe ontogeneza* [Formation of human motor skills in the process of ontogenesis]. Lutsk: Vezha-Druk. (in Russian).
11. Kashuba, V., Futornyi, S., Khabinets, T., Lopatskiy, S. (2017). K voprosu povysheniya effektivnosti fizicheskogo vospitaniya zanimayushihsiya fizicheskimi uprazhneniyami s ispolzovaniem tehnologicheskikh innovatsij [On the issue of increasing the effectiveness of physical education for those engaged in physical exercises using technological innovations]. *Molodizhnyi naukovyi Visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky «Fizychna vykhovannia i sport»* [Youth scientific bulletin of Lesya Ukrainka Volyn National University «Physical education and sports»], 27, 46–53. (in Russian).
12. Kashuba, V., & Popadiukh, Y. (2018). *Biomekhanika prostorovoi orhanizatsii tila liudyny: suchasni metodi ta zasobi diahnostyky i vidnovlennya porushen: monohrafiya* [Biomechanics of spatial organization of the human body: modern methods and means of diagnosis and restoration of violations: monograph]. Kyiv: Tsentru uchbovoi literatury. (in Ukrainian).
13. Kuts-Burdeyna, O., & Furman, Y. (2016). Doslidzhennia rozpozviudzenosti porushennia postavy sered studentiv [Investigation of prevalence of posture disturbance among students]. *Molodizhnyi naukovyi Visnyk Shkhidnoyevropeyskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky* [Youth scientific bulletin of Lesya Ukrainka Eastern European National University], 24, 90–94. (in Ukrainian).
14. Lopatskiy, S., Vypasniak, I., & Vintoniak, O. (2016). Analiz korektsiyno-profilaktychnykh tekhnolohiy vykorystovuvanykh u protsesi fizychnoho vykhovannia studentiv z funktsionalnymy porushenniamy oporno-rukhnovoho aparatu [Analysis of correction and prophylactic technologies used in the process of physical education of students with functional disorders of the musculoskeletal system]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriya : Fizychna kultura* [Bulletin of the Precarpathian University. Series: Physical Culture], 23, 3–11. (in Ukrainian).
15. Kashuba, V., & Savliuk, S. (2017). Structure and content of the technology of prevention and correction of disturbed a ces of spatial organization of the body of children 6–10 years old with ensory systems deprivation. *Journal of Education, Health and Sport for merly Journal of Health Sciences. Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz*, 7 (8), 1387–1407.
16. Podolskaya, E. (2016). *Metodologiya nauchnykh issledovaniy* [Scientific research methodology]. Kharkiv: NUA. (in Russian).
17. Kashuba, V., Kolos, M., Rudnytskyi, O., Yaremenko, V., Shandrygos, V., Dudko, M., & Andrieieva, O. (2017). Modern approaches to improving body constitution of female students within physical education classes. *Journal of Physical Education and Sport*, 4, 227, 2472–2476.
18. Kashuba, V., & Golovanova, N. (2018). Increase in efficiency of professionally applied physical training of pupils of 16–17 years old based on application of informational and methodicals sytems. *Physical education of students*, 22 (2), 57–62.

Анотації

Незважаючи на значні теоретичні напрацювання профілактики й корекції функціональних порушень опорно-рухового апарату в студентській молоді, водночас тенденція до збільшення чисельності студентів із порушеннями постави засвідчує, що науково-методичне забезпечення роботи з цієї категорією осіб відстає від вимог часу й має надалі потребу в методологічному, організаційному та практичному обґрунтуванні. Не вивченим залишається питання щодо теоретико-методичного обґрунтування корекційно-профілактичних заходів вищевказаного контингенту з урахуванням рівня стану біогеометричного профілю постави й типу тілобудови. **Мета дослідження** – на підставі теоретичного аналізу та власних експериментальних досліджень науково обґрунтувати, розробити теоретико-методичні засади корекційно-профілактичних технологій у фізичному вихованні студентів із функціональними порушеннями опорно-рухового апарату, для підвищення його здоров'яформувальної спрямованості. Для виконання поставлених завдань використано аналіз спеціальної науково-методичної літератури, документальних матеріалів, педагогічні спостереження й експеримент із використанням антропометрії, відеометрії, а також методів математичної статистики. У процесі досліджень розроблено концепцію профілактики й корекції функціональних порушень опорно-рухового апарату студентської

молоді в процесі фізичного виховання, відмінними особливостями якої є побудова методології управління з урахуванням індивідуальних особливостей стану біогеометричного профілю постави студентів, що включає теоретичну та практичну складові частини. Практична містила корекційно-профілактичні технології.

Ключові слова: студенти, функціональні порушення опорно-рухового апарату, тілобудова, профілактика, корекція, фізичне виховання.

Игорь Выпасняк. Коррекционно-профилактические технологии в физическом воспитании студентов с функциональными нарушениями опорно-двигательного аппарата, практическая составляющая автурской концепции. Несмотря на значительные теоретические наработки профилактики и коррекции функциональных нарушений опорно-двигательного аппарата у студенческой молодежи, в то же время тенденция увеличения числа студентов с нарушениями осанки показывает, что научно-методическое обеспечение работы с этой категорией лиц отстает от требований времени и имеет в дальнейшем потребность в методологическом, организационном и практическом обосновании, не до конца изученным остается вопрос о теоретико-методическом обосновании коррекционно-профилактических мероприятий вышеуказанного контингента из уровня состояния биогеометричного профиля осанки и типа телосложения. **Цель исследования** – на основании теоретического анализа и собственных экспериментальных исследований научно обосновать, разработать теоретико-методические основы коррекционно-профилактических технологий в физическом воспитании студентов с функциональными нарушениями опорно-двигательного аппарата для повышения его здоровьесформирующей направленности. Для решения поставленных задач использованы анализ специальной научно-методической литературы, документальных материалов, педагогические наблюдения и эксперимент с использованием антропометрии, видеометрии, а также методов математической статистики. В процессе исследований разработана концепция профилактики и коррекции функциональных нарушений опорно-двигательного аппарата студенческой молодежи в процессе физического воспитания, отличительными особенностями которой является построение методологии управления с учетом индивидуальных особенностей состояния биогеометрического профиля осанки студентов, включая теоретическую и практическую составляющие. В практической имеются коррекционно-профилактические технологии.

Ключевые слова: студенты, функциональные нарушения опорно-двигательного аппарата, телосложение, профилактика, коррекция, физическое воспитание.

Ihor Vypasniak. Corrective and Preventive Technologies in Physical Training of Students with Functional Disorders of the Musculoskeletal System, the Practical Component of the Author's Conception. Despite significant theoretical developments in the prevention and correction of functional disorders of the musculoskeletal system of the student youth, at the same time, the trend of increasing the number of students with posture disorders shows that the scientific and methodological provision of work with this category of people lags behind the requirements of the time and thereafter needs the methodological, organizational and practical substantiation, the question remains unstudied on the theoretical and methodological substantiation of the correctional and prophylactic measures of the aforementioned contingent taking into consideration the state of biogeometric profile of posture and body-type. **The objective of the research** – on the basis of theoretical analysis and own experimental studies to scientifically substantiate, develop theoretical and methodical principles of correction and preventive technologies in physical education of students with functional disorders of the locomotor apparatus, to improve their healthforming orientation. To solve the assigned problems, the following methods were used: the analysis of special scientific and methodological literature, documentary materials, pedagogical observations and experiment using the anthropometry, videometry, as well as the methods of mathematical statistics. In the course of the research, the concept of prevention and correction of functional disorders of the musculoskeletal system of students in the process of physical education was developed, the distinctive features of which are the construction of the management methodology taking into account the individual features of the state of the biogeometric profile of students' posture, including the theoretical and practical component. The practical component included the corrective and preventive technologies.

Key words: students, functional disorders of the musculoskeletal system, body structure, prevention, correction, physical education.